

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

Administrative Skills of School Administrators in Kraburi District,
Ranong under the Office of Ranong Primary Educational Service Area

จิราภรณ์ หัตถา¹, รศ.ดร.สจีวรรณ ทรรพวุฒ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

sajeewan.da@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง2)เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่จำนวน 105 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านของทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านความคิดรวบยอดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารงาน / ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน / ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study and compare Administrative Skills of School Administrators in Kraburi District, Ranong under The Office of Ranong Primary Educational Service Area. The samples were 105 administrators and teachers. Collected data were analyzed by percentages, mean, standard deviations, and t-test (Independent Samples).

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

The findings were :

1. The administrator skill of the administrators in basic educational school rated at the much level on the parts and the wholes.
2. The comparison of the administrators skill of the administrators in basic educational school between the administrators and the teachers were significantly no different at 0.05 level on the parts and the wholes except conceptual skill was different.

Keyword : Administrative Skill / Administrators Skill /Educational School Administrator

บทนำ

นโยบายการจัดการศึกษายังปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาในระดับกระทรวง กรม จังหวัด อำเภอและในระดับปฏิบัติ คือ ระดับโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียน เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยการบริหาร การนิเทศและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ถ้าพลเมืองของประเทศมีคุณสมบัติดังกล่าวก็สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างดีและอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข การบริหารการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ในการบริหารกิจการของสถานศึกษา การวางแผนปฏิบัติงาน การควบคุม กำกับและดูแล เกี่ยวกับบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารงานทั่วไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต3, 2548, หน้า 115)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นบทบัญญัติหลักในการปฏิรูป การศึกษา ว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การปฏิรูปการศึกษาโดยเร็ว (สนอง ศิริกุล, 2546, หน้า คำนำ) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีการรองรับการกระจายอำนาจ เช่น มาตรา 39 กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องเข้มแข็งและต้องเป็นนักบริหารมืออาชีพพอสมควร (รุ่ง แก้วแดง, 2542, หน้า 2) และการปฏิรูปการศึกษาของไทยในปัจจุบันก็มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในการที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการจัดการ การศึกษา โดยยึดหลักการจัดการศึกษาที่เน้นการศึกษาตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้บุคคลในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นไปเพื่อคนทั้งประเทศอย่างหลากหลายสอดคล้องกับกลุ่มต่างๆทุกคนในสังคมต้องมีส่วนร่วมกันในการจัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 72)

อย่างไรก็ตามในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นจะประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ อัน ได้แก่ สภาพโรงเรียน สภาพชุมชน คุณภาพของครู ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน คุณลักษณะ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารต้องรู้และเข้าใจหน้าที่ตามกระบวนการบริหารตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและหน้าที่ของตนต่อองค์กร ต่องาน ต่อคนและกลุ่ม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผนควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษาก็จะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (จันทราณี สงวนนาม, 2545, หน้า 123) การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ มีทักษะในการบริหารและในการจัดการศึกษาหรือบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง เพราะผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อภารกิจกรรมการเรียนรู้ของครูต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537, หน้า 171)

การศึกษาของไทยมีการพัฒนาที่ด้อยกว่าหลายประเทศ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สำหรับปัญหาในการจัดการศึกษามีหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ ในด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายวิชา ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งมีอยู่หลากหลาย การวัดผลประเมินผลเน้นการวัดความรู้ ความจำมากกว่าการวัดความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง หรือการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนขาดความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนขาดจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา ปัญหาการเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษาที่เคยให้ความสำคัญกับสถานศึกษามากกว่าผู้ปกครอง และชุมชน (สุนิจจา ทักษาศาสตร์, 2548, หน้า 1)

จากปัญหาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในหลักการบริหารหรือการจัดการ ตลอดจนมีทักษะในการบริหารหรือการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแคทซ์ (Katz, 1955, หน้า 33-42 ; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2549, หน้า 71) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้อง มี 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ได้แก่ ทักษะทางด้านการวางแผนงานและโครงการ ทักษะการใช้กระบวนการกลุ่ม ทักษะทางด้านการจัดการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การให้คำแนะนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ความรอบรู้ในงานที่ปฏิบัติ ความเป็นผู้นำและการศึกษาค้นคว้า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ได้แก่ ความสามารถในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาหน่วยงาน ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ปฏิบัติกับผู้ร่วมงานโดยเท่าเทียมกัน ตลอดจนต้องให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษา เข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของหน่วยงาน สามารถวางแผนในการ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ปฏิบัติงาน ใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ทักษะทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง เพราะการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะการบริหาร ในการที่จะผสมผสานเพื่อบริหารการศึกษาและในการบริหารการศึกษา ผู้ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา นโยบายต่างๆ ของการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าใจในหน้าที่ของตนเอง ไม่ดำเนินการตามนโยบายในการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง การบริหารก็จะเกิดความล้มเหลว และเกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาจะเห็นว่าบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลงมีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550, หน้า 13) ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน นำไปสู่ปัญหาในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาบางแห่งมีการบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเป็นที่เชื่อถือ และศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาบางแห่งขาดประสิทธิภาพในการในการบริหารซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าวอยู่หลายประเด็น แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคืออยู่เป็นหนึ่งคือผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคน ที่จะแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ ความสามารถและทักษะเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างผู้บริหารมืออาชีพได้ (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 5 อ้างถึงใน อำนวย พลรักษา, 2556, หน้า 3)

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง ตามแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพบนพื้นฐานความหลากหลายและแตกต่างกันตามสภาพกับบริบทของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองนั้นจำแนกได้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า บางโรงเรียนยังขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยี เป็นต้น 2) ด้านครูผู้สอน ซึ่งส่งผลจากการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา พบว่า ภาระงานต่างๆ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการนั้นมีมากและในโรงเรียนบางแห่งบุคลากรขาดความชำนาญในงานที่รับผิดชอบ เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานพัสดุ ซึ่งทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งอาจไม่ตรงตามแผนงานที่วางไว้ ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและบางโรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงตามความถนัดหรือไม่ตรงตามวิชาเอก 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน พบปัญหาจากการทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งค่า O – NET ของนักเรียนระดับชั้น ป.6 โดยการเรียงลำดับวิชาจากมากไปหาน้อย คือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาสังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง, 2558)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งในการศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเนื้อหา 2 ประเด็น คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาตามทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1.1 ทักษะด้านเทคนิควิธี
- 1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- 1.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาปีการศึกษา 2559 จำนวน 182 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

- 3.1 ตัวแปรอิสระ
  - 3.1.1 สถานภาพ
  - 3.1.2 เพศ
  - 3.1.3 วุฒิทางการศึกษา
  - 3.1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
  - 3.1.5 ขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาจำแนก 3 ด้าน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้ดำเนินการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาปีการศึกษา 2560

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงบรรยาย โดยศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากระชากรโดยการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970หน้า608) โดยมีประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 182 คน จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน จากนั้นจึงใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารและครูผู้สอนแต่ละขนาดของโรงเรียนตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ รายละเอียดดังแสดงในตาราง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	80	66
ขนาดกลาง	102	86
รวม	182	105

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 3 ด้าน จำนวน 35 ข้อ คือ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความคิดรวบยอด โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ด้านตามทฤษฎีของแคตซ์ (Kataz, 1955, pp. 33 – 42) ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอดเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต ๒ ของอำนวยการ พลรักษา (2556) เพื่อใช้เป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามจำนวน 35 ข้อตามทฤษฎีของแคตซ์ (Kataz) จำแนกเป็น 3 ด้าน คือทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอดนำมาสร้างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วซึ่งเห็นชอบจากประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงไขข้อบกพร่องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปนำเสนอต่ออาจารย์และผู้ควบคุมนิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อและมีความสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและครูในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองในการเก็บข้อมูล

2. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนและครูในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและแจกแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากผู้บริหารโรงเรียนและครูในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามมาลงรหัสให้คะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

3. นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาต่อไป

4. ศึกษาสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

5. ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ใช้นิยามและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ศึกษาการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ใช้นิยาม t-test

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และการแปลความหมายดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ สถานภาพ เพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานขนาดโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 105 คน พบว่าสถานภาพส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 83.8 และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 และเพศชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8

วุฒิทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 และระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6 ปี ถึง 10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมา ระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ตามลำดับ

ขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่ขนาดโรงเรียนเป็นขนาดกลาง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 และขนาดเล็ก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ในองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิควิธีด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปจำแนกตามรายด้านและภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ “การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป” จำแนกตามรายด้านและภาพรวม พบว่า ด้านเทคนิควิธี โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = .376) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมครูสามารถจัดการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .843) รองลงมาผู้บริหารโรงเรียนกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = .871) และผู้บริหารโรงเรียนจัดระบบงานเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .913)ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนจัดระบบการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ได้ถูกต้องตามระเบียบมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = .828)

ด้านมนุษยสัมพันธ์โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.=.358) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความเป็นกันเองกับทุกคนโดยสม่ำเสมอ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = .814)รองลงมาผู้บริหารโรงเรียนให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .860) และผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = .837)ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนจัดระบบการสื่อสารและการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = .991)

ด้านความคิดรวบยอดโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = .354) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาความดีความชอบได้อย่างถูกต้อง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .802) รองลงมาผู้บริหารสถานโรงเรียนมีความรู้ในเรื่องวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักสูตรทุกระดับที่จัดในโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = .720)และผู้บริหารแสดงความคิดเห็นหรือแนวคิดใหม่ๆ อย่างหลากหลายในโอกาสต่าง ๆ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .853)ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย ผู้บริหารสามารถพัฒนางานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = .989)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาหน่วยงาน ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ปฏิบัติกับผู้ร่วมงานโดยเท่าเทียมกัน ตลอดจนต้องให้ความสำคัญกับ ผู้ร่วมงาน มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษา เข้าใจนโยบายการ จัดการศึกษาของชาติ สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของหน่วยงาน สามารถวางแผนในการ ปฏิบัติงาน ใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทักษะในการบริหาร สถานศึกษาในระดับมาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ตามหลักธรรมที่ว่า สัปปุริสธรรม๗ คือ ธรรมที่ทำให้คนเป็นสัปปุริช หรือ เป็นคนดี มี ๗ ประการ คือ (๑) ธัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิตหรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้แล้วจะได้ ผลตอบแทนเป็นความสุข แต่ถ้ากระทำอีกอย่างหนึ่งจะได้ผลเป็นความทุกข์ เช่น ถ้าหมั่นขยันศึกษา เเล่เรียนก็จะได้รับความความรู้ความเข้าใจวิชาการต่างๆ เมื่อถึงเวลาสอบก็จะสามารถสอบได้คะแนนดี เป็นต้น (๒) อัตถัญญตา (การรู้จักผล) หมายถึง เมื่อมีเหตุก็ย่อมมีผล เมื่อมีปัญหาอันใดเกิดขึ้น เราจะต้องใช้หลักเหตุผลมาพิจารณาปัญหาเหล่านั้น เพราะผลเกิดจากเหตุเสมอ การรู้จักเปรียบเทียบ เหตุและผล จะทำให้เราเป็นคนใจกว้างยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น (๓) อัตถัญญตา (การรู้จักตน) ความเป็นผู้รู้จักตน คือรู้จักตนเองโดยฐานะ ภาวะ เพศ วัย ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมอื่นๆ มีศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา เป็นต้น แล้วประพฤติตนให้เหมาะสมแก่ภาวะของตน และเมื่อรู้ว่าบกพร่องในเรื่องใดก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น (๔) มัตตัญญตา (การรู้จักประมาณ) หมายถึง ความพอดี ความพอเหมาะ พอสมควร การ รู้จักประมาณ คือการรู้จักทำทุกสิ่งทุกอย่างหรือดำเนินชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม เป็นต้น การรู้จักประมาณนี้เป็นทางสายกลางที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้บุคคลต่างๆ ได้ประพฤติปฏิบัติกันให้พอดี (๕) การลัญญตา (การรู้จักกาล) หมายถึง การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม ต่างๆ และรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกับกาลเทศะ กล่าวคือ รู้ว่าในเวลาเช่นไรควรจะทำอะไร การรู้จักกาลเวลาจะทำให้ไม่ดำรงตนอยู่ในความประมาณ ไม่ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ (๖) ปริสัญญุตตา (การรู้จักชุมชน) คือ การรู้จักหมู่คณะหรือกลุ่มชนว่าดีหรือไม่ดีควรคบหาสมาคม ควรเข้าไปอยู่เป็นพวกหรือไม่ เมื่ออยู่ในชุมชนหรือที่ประชุมต่างๆ ควรวางตัวอย่างไรควรทำ อะไร ควรพูดอย่างไร เช่น เมื่อเข้าหาผู้ใหญ่ควรแสดงอาการนอบน้อมมีสัมมาคารวะ เมื่อเข้าวัดควร สำนวณ กาย วาจา ใจ ไม่แสดงอาการตลกคึกคะนอง เป็นต้น ความเป็นผู้รู้จักบริษัท คือรู้จักชุมชน และ สังคม รู้กริยาที่จะพึงประพฤติ แล้วประพฤติตนให้เหมาะสมต่อชุมชนและสังคมนั้นๆ (๗) บุคคลปรโรปรัญญตา คือการเป็นผู้รู้จักคนแยกแยะบุคคล นิสัย พฤติกรรม อธยาศัย ความสามารถ จริต ความพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ (๒๕๔๕, หน้า ๑๓)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า บริหารการขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน
2. ด้านความคิดรวบยอด พบว่า สามารถวิเคราะห์นโยบายจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารในโรงเรียนควรกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์นโยบายจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงาน
3. ด้านเทคนิควิธี พบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

เอกสารอ้างอิง

- ธีรี คะ.(2556). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต1. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พิสมัย แก้วเชื้อ.(2552). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รุ่งทิวา ธรณี.(2549). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ร้อยเอ็ด เขต3. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศักดิ์ศรี สนจิตร์.(2549). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

อำนวยการ พลรักษา.(2556).ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต ๒. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.